

El Ter i el sudoku de l'aigua

Ens hem de comprometre a treballar per retornar de forma progressiva el cabal a aquest riu

PIA BOSCH, Diputada socialista al Parlament de Catalunya

EL PERIÓDICO DE CATALUNYA, 11.05.08

Hem viscut en les darreres setmanes un debat intens sobre l'episodi de sequera que ens afecta. Mentre la prioritat ha estat la recerca del consens a tots nivells sobre la solució a la greu situació que estem vivint i que amenaça de deixar-nos a tots els usuaris del sistema del Ter i el Llobregat sense aigua de boca, no era el moment per introduir més variables a la complexa situació. Ara, però, un cop s'ha tancat formalment la decisió sobre la construcció de la canonada que ha de permetre la conducció temporal, mentre duri la sequera, d'aigua provinent de Tarragona, del sistema CAT, vers l'àrea amenaçada per les restriccions al consum humà, és el moment de posar sobre la taula una variable rellevant a tenir en compte per entendre el sistema hídric a Catalunya, que és la situació del riu Ter. Si alguna cosa ha quedat clara en tot el debat obert és que ens cal, com a país, una reflexió col·lectiva serena sobre el nostre equilibri hídric. El sudoku és trobar un equilibri racional que, evitant la confrontació i la lluita interterritorial, garanteixi l'abastiment de la població per a les necessitats de boca i per mantenir les activitats econòmiques tradicionals (agràries, turístiques, industrials, etc.) a les diferents comarques de Catalunya tant com a l'àrea metropolitana, sense el dinamisme de la qual aquest país no es pot concebre. Aquest equilibri cal trobar-lo seguint les directives europees i basant-nos en els principis de la nova cultura de l'aigua.

EN AQUEST equilibri hi ha una variable que, a Catalunya, s'ha convertit en una dada fixa i que, en els propers anys, s'ha de trobar la forma de revertir, que és el transvasament de prop del 75% del cabal del riu Ter al seu pas pel Pasteral. La nova cultura de l'aigua propugna la necessitat de mantenir els cabals dels rius en les seves pròpies conques sense transvasar-ne quantitats tan importants que canviïn de forma irreversible el seu ecosistema, tal com passa en aquest cas. La situació és objectivament molt dura, perquè normalment dels 12,8 metres cúbics per segon que porta de mitjana el riu abans del Pasteral se'n van cap a l'àrea metropolitana 8 metres cúbics, se'n deriva 1 per al consum de Girona i la Costa Brava i la resta es deixa per assegurar un mínim de cabal circulat. Quan es va establir aquest transvasament, l'any 1959, es pensava en un riu que portava entorn de 25 m/s (segons el pla de cabals). El cabal és en realitat menor, però la detracció continua sent la mateixa. La llei de l'any 59 comprometia un nivell mínim d'aigua per al riu de 3m/s al seu pas de Girona, però aquest mínim no es compleix des de fa temps. Aquest és el motiu de la reclamació, avui administrativa i en un futur probablement judicial, que ha fet la Plataforma de Defensa del Ter. El problema en moments de greu sequera com l'actual és evident: no sempre s'arriba als 12 m/s i la detracció se segueix fent igualment .

L'estat del riu es deteriora substancialment (fins a un nivell tan alt que alguns dies dels darrers mesos el riu Ter no té prou cabal per arribar a desembocar al mar), amb el problema ecològic que això implica i amb els greus perjudicis que per als usuaris directes, com els regants (però no només), se'n derivaran. No es tracta de fer alarmisme, per descomptat, però sí que cal explicar les coses tal com són. És lògic que, si ho veiem en termes comparatius, els habitants del baix Ter es desesperin quan veuen que, per posar-ne un exemple, el riu més cabalós de Catalunya,

l'Ebre, porta avui al seu pas per Tortosa 280 m per segon, davant de menys d'1 m al pas del Ter per Torroella.

La major part de la població de Catalunya no coneix les dades del transvasament del Ter i això fa que des d'altres comarques fins i tot es pugui arribar a pensar que les comarques gironines són insolidàries, quan és exactament al contrari. Crec que si no posem la dades sobre la taula, sense dramatitzar, però sense amagar la realitat, tampoc podrem pensar les solucions. Perquè els catalans i catalanes entenguin el motiu de les tractorades que, darrerament, organitzen els pagesos i els regants, o de les accions que des de la Plataforma de Defensa del Ter es promouen, cal donar a conèixer les dades de situació.

HA ARRIBAT l'hora de comprometre'ns públicament en la defensa del riu Ter, alhora que afirmem que aquesta és una defensa a favor i no en contra de res ni de ningú. Amb el respecte degut a la riquesa i la diversitat territorial de Catalunya, amb el reconeixement de la importància d'assegurar el subministrament de tots els elements que garanteixin la vitalitat de l'àrea metropolitana, hem de procurar trobar un equilibri perquè ningú pateixi restriccions, que tots siguem capaços de fer un ús eficient del preciós recurs de l'aigua, estalviant-ne i reutilitzant-ne tanta com es pugui i que asseuri el retorn progressiu a tots els rius de Catalunya dels seus cabals.

Tot això implica comprometre's a treballar seriosament amb l'objectiu d'un retorn progressiu del cabal també al riu Ter. Els regants demanen avui el retorn total per al 2015. No sé si aquest és un compromís possible, però sí que crec que és una base per començar a negociar un calendari de retorn de cabals que tot el país es mereix i que sigui

conseqüent amb els principis de la nova cultura de l'aigua. Insisteixo que no parlem de la situació aguda de sequera, sinó de les solucions estructurals que cal preveure de cara al futur. Les generacions venidores es mereixen que treballem per aquest objectiu. No es tracta pas de posar uns territoris contra uns altres, sinó, al contrari, de treballar plegats per utilitzar tota la tecnologia necessària i tots els mitjans al nostre abast per aconseguir un objectiu que beneficia tot el país.